

NORAD ville ha undersøkelsen holdt hemmelig

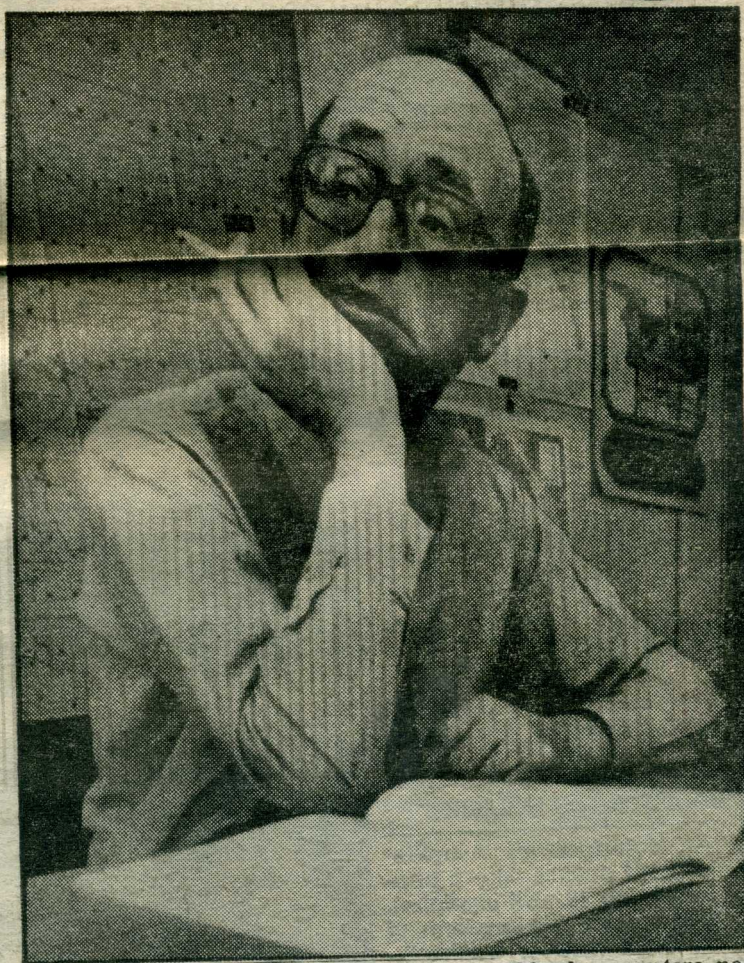
Hans Svartdahl.

NORAD legger opp til hemmelighets-kremmeri i forbindelse med sin planlagte evaluering av norske misjonsprosjekter i Latin-Amerika. Av hensyn til myndighetene i de land det gjelder, Ecuador og Paraguay, ønsker man å skape inntrykk av at det ikke dreier seg om noen offisiell norsk undersøkelsesgruppe, men om misjonens gjester. Dette går fram av forberedelsesdokumenter fra NORAD-kontoret som planlegger evalueringen.

Har ikke bedt om undersøkelsen

— Vi har sagt oss villig til å være vertskap for evalueringsgruppen, men da må man også si at det dreier seg om en statlig kommisjon og ikke prøve å dekke seg ved å si at det hele skjer i misjonens regi. Vi har ikke bedt om å bli undersøkt, sier daglig leder av Pinsevennenes Ytre Misjons, Hans Svartdahl, til Vårt Land. Han antar likevel at NORADs holdning kan ha sin bakgrunn i norsk opinions holdning overfor regimer i Sør-Amerika.

Assisterende direktør Nils Vogt i NORAD vil overfor Vårt Land ikke kommentere «noe som helst» i saken foreløpig, men han bekrefter at det på bakgrunn av Vårt Lands oppslag om saken lørdag fra NORADs side er sammenkalt til et møte i dag med representanter for de aktuelle misjonsorganisasjonene.

Ass. direktør Nils Vogt i NORAD: — Vil ikke kommentere noe

Av DAG STANGE

Generalsekretær Gunnleik Seierstad i Santalmisjonen og misjonssekretær Svartdahl vil være blant dem som skal møte representanter fra NORAD for å drøfte de spenninger som nå er oppstått.

— Vi håper å kunne rydde misforståelser av veien, sier direktør Vogt.

Santalmisjonens forretningsutvalg drøftet saken på et møte i går kveld, og etter det Vårt Land har grunn til å tro drøftet man her hovedsaklig den me-

Forts nest siste s. 1

«Heimevernet må få flere soldater»

Antallet frivillige i Heimevernet bør øke kraftig i årene som kommer, og det må bli et sterkere innslag av ungdom i Heimevernets rekker, sa Generalinspektøren for Heimevernet, generalmajor Ola Berg, i et foredrag i Oslo Militære Samfund mandag kveld.

Han sammenlignet med den store mobiliseringsstyrken Finland og mente det uten videre må være klart at det også Norge finnes en betydelig skjult vernereserve. Som eksempel viste han til at Det frivillige skyttervesen ved siste årsskifte hadde registrert over 250 000 aktive skyttere.

— Med vilje til å gjøre noe burde det være mulig å 20-doble antallet frivillige i Heimevernet i løpet av kort tid.

NORAD vil kontrollere misjonærene

Av DAG STANGE

NORAD planlegger å vurdere offentlig stattede misjonsprosjekter i Latin-Amerika, deriblant tvilens virkning krisen forbyrrelse og ene Den norske Santalmisjonens aktiviteter i Ecuador og Catar Valley i Ecuador og Pinsebevegelsens virksomhet i Amanabay og Paso Cadena i Paraguay er valgt ut.

De av Santalmisjonens misjonærer i siste del av år er vurdert misjonsaktiviteter i Curaca og Olan til Vårt Land.

og peker på spørsmål om våpeneksport til blant annet Cuba og Hellas som for noen år siden skapte debatt.

Kongsberg Våpenfabrikks styreformann, Bjarne Hurlen, peker på at forsvarsdepartementet for 12 år siden sørget for at det ble laget et sett med regler hvor det ble listet opp land som det henholdsvis er og ikke er lov å eksportere våpen til.

— Dette er en ordning som etter min mening er dårlig, sier Hurlen til Vårt Land. Han påpeker at det, han bekjent, ikke finnes noe annet land som har «omformet politikk til faste regler for slike eksporttilatelser».

— Jeg synes det er unaturlig ikke å foreta konkret vurdering på det tidspunkt da våpen-eksport kan finne sted. Det er naturligvis mye enklere å ha en ferdig oppsatt liste over land som er eller ikke er aktuelle eksport-land.

2

Assisterende direktør Nils Vogt sier det ikke slik at NORAD har gjort full retrett i denne saken, selv om flere av forutsetningene for evalueringen av misjonsprosjektene nå er forandret.

Generalsekretær Gunnleik Seierstad i Santalmisjonen sier at man fra misjonens side er fornøyd med den vendingen saken nå har tatt.

Det var i slutten av forrige uke at det ble offentlig kjent at NORAD planla en større evalueringsundersøkelse av misjonsprosjekter. Direktoratet støtter i Ecuador og Paraguay. Misjonen reagerte da kraftig på at man ville sette søkelyset på forkynnelsen og de holdninger og verdier den formidler til befolkningen i de berørte områdene.

Tirsdagens møte i NORAD har imidlertid båret frukter. Flere av stridsspørsmålene er avklart, og de resterende er man enige om å samtale videre om.

— Vi har ryddet unna endel misforståelse og kommet på talfot igjen, sier assisterende direktør Nils Vogt.

Generalsekretær Gunnleik Seierstad uttrykker glede over at evalueringen er utsatt i noen måneder.

— Det gir oss anledning til å avklare med våre misjonærer og med myndighetene hvordan en slik undersøkelse best kan gjennomføres, sier han.

Seierstad betrakter det også som en stor fordel at man nå skal få fri tilgang på de grunnlagsdokumenter NORADs evalueringsteam skal basere sine undersøkelser på.

«En følsom sak»

Teamets endelige sammensetning og mandat er ikke klarlagt.

— Vi har ønsket å komme

tilbake til disse spørsmålene etter å ha sett grunnlagsdokumentene til NORAD. Det er en meget følsom sak å gå inn i en evaluering av livssynsformidlingens virkninger på utviklingsarbeide. Slike vurderinger vil i stor grad være avhengig av team-deltagernes egne holdninger og verdigrunnlag, sier Seierstad.

Også misjonssekretær Hans Svartdahl i Pinsevennenes Ytre Misjon sier at motivene for evalueringen er viktig å få fram.

— Derfor er grunnlagsdokumentene og evalueringsteamets sammensetning så viktig for oss, sier han.

Ingen innvendinger

Både Svartdahl og Seierstad presiserer at misjonen ikke har noen prinsipielle innvendinger mot å bli evaluert, og at man derfor på egenhånd har tatt initiativ til evalueringer på annet hold.

— Tidligere har man imidlertid mest vurdert tekniske sider ved prosjektene, lett kontrollere bare ting som hvordan pengene blir forvaltet. Nå har man i tillegg satt søkelyset på forkynnelsens virkninger. På bakgrunn av u-hjelpsbudsjett på over tre milliarder kroner, har jeg sett det som påfallende at man har grepet fatt i de 30 millionene som går til misjonen når man først skal se på u-hjelpens ver-

diformidling. Også gjennom det øvrige arbeidet NORAD støtter formidles det verdier, verdier som sett fra mottagerens synspunkt griper rett inn i sentrum av deres religiøse forestillinger, sier Seierstad.

Har sin virkning

Han finner ingen grunn til å underslå at misjonens forkynnelse har sin betydning for virkningen av det utviklingsarbeidet som skjer, men håper og tror at disse virkningene stort sett er positive.

Assisterende direktør Nils Vogt bekrefter at tidligere NORAD-evaluering i svært liten grad har gått i dybden med hensyn til verdiformidling og kulturpåvirkning. Dette til tross for at alle de prosjektene NORAD støtter inneholder store eller små elementer av slik påvirkning.

Mer enn vareopptelling

— Evalueringene har hatt en tendens til å bli en form for vareopptelling. I framtiden må vi utvide våre undersøkelser for å finne fram til effekten av dem. Dette gjelder ikke bare misjonsprosjekter, men prosjekter av enhver art, sier Nils Vogt.

Når den planlagte evalueringen vil bli gjennomført skal det skje i full forståelse med myndighetene i de berørte land.

A629

«Viktig å få avklart ^{A62} misjonens påvirkning»

Av DAG STANGE

— Det er av interesse for misjonsorganisasjonene å få klarlagt den verdipåvirkning som skjer gjennom det utviklingsarbeid misjonen driver. Dermed kan vi også få avfeid overfladisk kritikk av den typen som er fremkommet i forbindelse med Aksjon Håp. Misjonen er bevisst sin verdiorientering. De farlige er de u-hjelpesarbeiderne som tror de er verdinøytrale og som gir verdier de ikke selv er klar over og dermed ikke har mulighet til å måle effekten av, sier Jarle Kottmann til Vårt Land i forbindelse med den planlagte NORAD-evalueringen av norske misjonsprosjekter i Latin-Amerika.

Kottmann, som selv har vært misjonær for Santalmisjonen i Ecuador og nå er daglig leder av misjonens salgsapparat for u-landsvarer er oppnevnt som ett av medlemmene i prosjekt-

gruppen som skal gjennomføre NORAD-evalueringen. Kottmann er spurt av NORAD om å være med og hans deltakelse er godkjent av Santalmisjonens ledelse.

Ingen garanti

— Jeg har sagt til Santalmisjonen at jeg ikke kan garantere noe når det gjelder hvilken metodikk vi vil bruke i evalueringen, men ideologisk når det gjelder kristen-etisk tenkning representerer jeg misjonen, sier Kottmann, som i utgangspunktet stiller seg positivt til NORAD-undersøkelsen, og mener en del av motforestillingene mot planene er overdrevne.

Enig

— Jeg kan si meg enig i mistanken mot NORAD om at ikke alle dokumenter i saken er lagt på bordet og jeg beklager at NORAD ikke også har valgt å undersøke prosjekter som ikke drives av misjonsorganisasjoner, men for eksempel på et humanistisk grunnlag.

Med hensyn til generelle vurderinger av utviklingsprosjekter er nær sagt alle yrkeskategorier representert: Økonomer, ingeniører/arkitekter, statsvitere, geografer, sosiologer og sosial antropologer. Når det gjelder vurdering av åndelige virkninger av prosjekter, har sosiologer og sosial antropologer den best etablerte forsknings tradisjon for å løse problemer av denne art.

deres konklusjoner og anbefalinger være preget av nettopp deres bakgrunn og livssyn.

Skal vi da overlate til «eksperimentene» i NORAD å vurdere de åndelige virkninger av misjonens prosjekter? Nei, det må vi ikke gjøre. Misjonsorganisasjonenes verdifulle bidrag til utviklingslandene, må ikke få svekket sin tillit ved mer eller mindre subjektive vurderinger.

brudd. Det samme skjer med en samtale til Stavanger. Litt for drøyt.

I USA er det minst 48 nyhetssendinger over radio hvert døgn. I Norge bare noen få. Og i TV bare litt om ettermiddag og kveld. Og så er det altfor mye landsmål i nyhetene.

J. Anderson, New Jersey

Kvifor nett no, Norad?

Spørsmål til NORADs direktør Borger Lendt frå stortingsrepresentant Hans Olav Tungesvik. I eit oppslag i Vårt Land sist lørdag framgår det at NORAD vil setja i gang ei undersøkig av korleis misjonsorganisasjonane bru-

kar dei midler dei vert tildelt frå norsk utviklingshjelp. Det er med undring ein merkar seg at denne nye forma for kontakt mellom misjonsorganisasjonane og NOAD kjem det offentlege for øyra nett no, ei veke før de store «Aksjon håp» skal ta kontakt med alle norske heimmar.

Det er grunn til å stilja følgende spørsmål til den ansvarlege leiinga i NORAD ved administreranda direktør Borger Lendt: Kva er bakgrunnen for den «gransking» som NORAD no legg opp til, kor store ressursar har NORAD tenkt å nytte til dette føremålet, og kvifor skal dette skje nett no?

VÅRT LAND

Kristelig dagblad — Partipolitisk uavhengig

Ansvarlige redaktører:
THOR BJARNE BORE og GISLE HOLLEKIM

Lørdag 2. oktober 1982

Misjon

Den norske avdelingen av Lausanne-bevegelsen har arrangert en konferanse på Danvik Folkehøgskole denne uken.

Et sentralt tema har vært grenseoppgangen mellom evangelisering og sosialt ansvar.

Fra en side sett, er denne drøftingen et høyaktuelt apropos til debatten om forholdet mellom misjon og humanitær hjelpeinnsats som er blitt fokusert i forbindelse med Aksjon Håp.

Intet som har kommet frem under denne konferansen har rokket ved det avgjørende faktum at norsk misjonsvirksomhets humanitære hjelp i u-land ytes til alle uten at det knyttes betingelser til det. Norsk Misjonsråds formann, Odd Bondevik, har klart presisert dette offentlig. Insinuasjonen fra kritikernes side om at kristen misjon driver sin humanitære virksomhet på en utilbørlig måte ved å påtvinge mottakerne forkynnelse i forbindelse med hjelpen som ytes, er tilbakevist.

En større teologisk konferanse som ble arrangert i sommer i Grand Rapids i USA tok opp til drøfting forholdet mellom evangelisering og sosialt ansvar, og rapporten fra denne konferansen ble presentert og kommentert på Danvik-møtet.

Det er etter vår oppfatning nødvendig å tenke jennom dette forholdet fordi det har vist seg at man lett faller i en av to grøfter dersom man ikke makter å finne den rette balanse: En grøft som innebærer at den kristne kirke «glemmer» diakonien og den sosiale hjelpeinnsats med utelukkende å drive evangeliseringsarbeid. Og en annen grøft som går ut på at evangelisering nærmest erstattes av humanitær hjelp. Begge disse grøfter er ufarbare.

Lausanne-bevegelsen internasjonalt er ikke ferdig en gang for alle med denne problematikken, når man nå har fått utarbeidet dokumentet fra konferansen i Grand Rapids. Her gis det imidlertid ansatser til en balansering og grenseoppgang som med rette gir evangeliseringen prioritet samtidig som man fastholder den klare plikt vi som kristne har til å leve ut Guds bud om nestekjærlighet uten grenser.

Den teologiske bearbeidelse av denne problematikken bør fortsette langs disse linjer, og vi mener det økumeniske fellesskap som Lausanne-bevegelsen innebærer, er en fruktbar ramme for dette arbeidet.

Positivt

Vårt Land har rettet søkelyset mot en planlagt evaluering i NORAD-regi av den virkningen kristen forkynnelse har på et par prosjektfelter i Latin-Amerika.

NORAD og de aktuelle misjonsorganisasjoner har nå vært sammen og drøftet denne saken og kommet til enighet om at evalueringen skal utsettes til over nyttår og at misjonsorganisasjonene skal få alt det bakgrunnsmateriale som teamet skal basere sine undersøkelser på.

Det er etter vår oppfatning positivt at partene har kommet frem til denne avtalen. Det burde gi tid nok til å klargjøre flere av de prinsipielle sider ved en slik form for evaluering.